

Nr 242.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för anskaffande av valkuvert m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Birger Ekeberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 11 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Ekeberg anmälde ärende angående framställning till riksdagen om anslag för anskaffande av valkuvert och omslag till dem m. m. samt anförde därvid:

I det betänkande angående åtgärder mot s. k. masskassering m. m., som den 10 mars 1920 avgavs av inom justitiedepartementet särskilt tillkallade sakkunniga, hava dessa i ändamål att förebygga masskassering Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 207 häft. (Nr 242—243.) 1

av valsedlar vid val till riksdagens andra kammare föreslagit, att valkuvert och kuvertomslag skulle genom statens försorg kostnadsfritt tillhandahållas valförrättare. Genom en dylik anordning skulle, såsom jämväl riksdagen i skrivelse den 10 april 1918 (nr 113) angående ändring i vallagen framhållit, undanröjas en av de vanligast förekommande anledningarna till masskassering. Anordningen avsågs emellertid att vara av provisorisk natur, i det att i samband med eventuella förslag om förändringar i valmetoden de sakkunniga ärnade framlägga slutliga förslag även i förevarande hänseende.

Med anledning av de sakkunnigas nämnda förslag om åtgärd från statens sida för tillhandahållande av valkuvert och kuvertomslag gjordes av Kungl. Maj:t framställning till 1920 års riksdag (proposition nr 326) angående anslag för anskaffande av kuvert och omslag för valet till riksdagens andra kammare i september 1920. Med bifall till denna hemställan beviljade riksdagen för ändamålet ett förslagsanslag å 40,000 kronor.

De sakkunniga hava numera utarbetat förslag till vissa förändringar i valmetoden; och torde vara att förvänta, att proposition i ämnet kommer att föreläggas innevarande års riksdag. Enligt de sakkunnigas förslag skulle allt fortfarande valsedlarna avlämnas inlagda i kuvert, och även framdeles skulle omslag för kuvertens samlande bliva erforderliga.

Vare sig ett å de sakkunnigas framställning grundat förslag skulle av Kungl. Maj:t upptagas och vinna riksdagens bifall eller nuvarande bestämmelser fortfarande komma att lända till efterrättelse, synas sålunda samma skäl, som föranledde anslags beviljande för valen 1920, tala för att genom statens försorg anskaffas valkuvert och omslag även för de val till andra kammaren, som närmast förestå. Då härtill kommer, att erfarenheten från 1920 års val ytterligare bestyrkt lämpligheten av statens medverkan i förevarande fall, vill jag förorda, att anordningen kommer till tillämpning även vid nästa val.

Beträffande den närmare ordningen för kuvertens och kuvertomslagens tillhandahållande vill jag hänvisa till vad därutinnan anförts i det utdrag ur de sakkunnigas ovannämnda betänkande angående åtgärder mot masskassering, som finnes infört i propositionen nr 326 till 1920 års riksdag. Här vill jag endast framhålla de sakkunnigas uttalande, att tillhandahållandet av valkuvert åt valförrättarna icke borde genom införande av bestämmelse därom i vallagen göras obligatoriskt så att, därest en valförrättare använt andra valkuvert än de genom statens försorg tillhandahållna men likväl iakttagit vallagens föreskrifter

beträffande kuvertens beskaffenhet, valkuverten i fråga skulle kasseras. Skulle nämligen av en eller annan anledning de officiellt tillhandahållna kuverten icke komma valförrättaren tillhanda, borde detta icke hindra valets förrättande med andra giltiga kuvert. Beträffande frågan, huruvida valkuverten skulle tillhandahållas kostnadsfritt eller ej, vill jag vidare erinra om att, såsom de sakkunniga framhållit, riksdagen i sin ovan omförmälda skrivelse uttalat, att det förstnämnda alternativet syntes riksdagen mest tilltalande.

Vad angår storleken av det anslag, som erfordras för ifrågavarande ändamål, kan beräknas att, sedan vid årets riksdag nya grunder för rösträttens utövande blivit antagna, antalet röstberättigade kommer att stiga med omkring 185 procent, vadan behovet av valkuvert kan beräknas komma att ungefär tredubblas i förhållande till de senaste valen. Jämväl behovet av kuvertomslag kommer att väsentligen ökas med hänsyn till det större antal valdistrikt, som kommer att föranledas av numera gällande bestämmelser. För 1920 års val beställdes omkring 1,500,000 kuvert och i runt tal 9,900 kuvertomslag. Härav återstå emellertid enligt uppgifter från länsstyrelserna omkring 285,000 kuvert och 1,800 omslag.

Enligt 63 och 74 §§ vallagen skola, i fall då man eller hustru ingiver valsedel för den andra maken eller då väljare, tillhörande vissa yrkes- eller tjänstegrupper, enligt därtill medgiven rätt avgiver valsedel genom försändelse till länsstyrelsen, för ändamålet behövliga innerkuvert och ytterkuvert tillhandahållas genom statsverkets försorg, och skola kuverten enligt 96 § i lagen även bekostas av statsverket. Framställning om anslag jämväl för dessa kuvert synes böra göras.

Vidare hava till ledning för valförrättarna vid 1920 års val utarbetats och tillställts valförrättarna en promemoria rörande valens anordnande och förrättande ävensom en separatupplaga av vallagen med däri beslutade ändringar. En dylik promemoria, vari eventuellt kunde införas uppgifter till ledning även för de kommunala valen, samt särtryck av den nya vallagen med ändringar böra iordningsställas även i anslutning till närmast förestående val; och torde de i anledning härav föranledda tryckningskostnaderna böra anvisas i samband med övriga nu ifrågavarande kostnader.

Med utgångspunkt från ovan nämnda uppgifter samt de anbud, som föreligga rörande pris å kuvert och omslag, torde utgifterna för ifrågavarande anordningar böra sättas till omkring 75,000 kronor. Detta belopp torde böra begäras av riksdagen att utgå på tilläggsstat för år 1921.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anskaffande av valkuvert och kuvertomslag för de närmast förestående valen till riksdagens andra kammare ävensom för tryckning av omförmälda promemoria och särtryck av vallagen å tilläggsstat för år 1921 under andra huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av 75,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan fann Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ivar Brynolf.
